

330.101.542
К93

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

КУРС МІКРОЕКОНОМІКИ

Навчальний посібник

для студентів зі спеціальностей
«Економіка», «Облік і оподаткування»,
«Менеджмент», «Маркетинг»,
«Підприємство, торгівля та біржова діяльність»

За редакцією професора Архієреєва С.І.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

КУРС МІКРОЕКОНОМІКИ

Навчальний посібник
для студентів спеціальностей «Економіка»,
«Облік і оподаткування», «Менеджмент», «Маркетинг»,
«Підприємство, торгівля та біржова діяльність»

За редакцією професора Архієреєва С. І.

Рекомендовано Вченою радою
Національного технічного
університету «ХПІ», протокол
№9 від 30.11.2018 р.

УДК 338 (07)
К93

Рецензенти:

- В. М. Воробйов* д-р екон. наук, проф., Харківський національний
університет ім. В. Н. Каразіна;
І. В. Шкодiна д-р екон. наук, проф., Харківський національний
університет ім. В. Н. Каразіна

Рекомендовано Вченою радою Національного технічного
університету «Харківський політехнічний інститут»,
протокол № 9 від 30. 11.2018 р.

К93 Курс мікроекономіки: Навчальний посібник для студентів спеціальностей «Економіка», «Облік і оподаткування», «Менеджмент», «Маркетинг», «Підприємство, торгівля та біржова діяльність» / За ред. С. І. Архієреєва. - Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2019. - 156 с.

ISBN 978-617-7675-53-1.

Навчальний посібник висвітлює основні теоретичні проблеми функціонування ринкової економіки на мікрорівні відповідно до програми курсу дисципліни «Мікроекономіка». Важливою перевагою посібника є поєднання у ньому конспекту лекцій та практикуму по кожній темі, що надає можливість студентам засвоїти основні положення мікроекономіки.

Посібник розраховано на студентів спеціальностей «Економіка», «Облік і оподаткування», «Менеджмент», «Маркетинг», «Підприємство, торгівля та біржова діяльність», усіх, хто цікавиться проблемами мікроекономічного аналізу.

Іл. 68. Табл. 26. Бібліогр. 15 назв.

УДК 338 (07)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ МІКРОЕКОНОМІКИ.....	4
Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки.....	4
1.1 Мікроекономіка в системі економічних наук.....	4
1.2 Методи мікроекономічного аналізу.....	5
1.3 Мікросистема та її основні характеристики.....	7
<i>Практикум до теми 1.....</i>	<i>9</i>
Тема 2. Попит, пропозиція та їх взаємодія.....	12
2.1. Модель попиту.....	12
2.2. Модель пропозиції.....	15
2.3. Встановлення ринкової рівноваги.....	17
<i>Практикум до теми 2.....</i>	<i>22</i>
Тема 3. Еластичність попиту і пропозиції.....	26
3.1. Поняття еластичності. Цінова еластичність попиту.....	26
3.2. Нецінова еластичність попиту.....	28
3.3. Цінова еластичність пропозиції.....	29
<i>Практикум до теми 3.....</i>	<i>34</i>
РОЗДІЛ II. ТЕОРІЯ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧА.....	34
Тема 4. Теорія споживацького вибору.....	34
4.1. Корисність. Закон спадної граничної корисності.....	34
4.2. Споживацькі переваги та криві байдужості.....	36
4.3. Бюджетні обмеження.....	39
4.4. Оптимальний споживацький вибір.....	40
<i>Практикум до теми 4.....</i>	<i>42</i>
Тема 5. Моделювання поведінки споживача на ринку товарів.....	46
5.1. Реакція споживача на зміну доходу. Крива «дохід- споживання».....	46
5.2. Криві Енгеля.....	48
5.3. Реакція споживача на зміну ціни. Крива «ціна-споживання».....	50
5.4. Ефект доходу та ефект заміщення. Парадокс Гіффена.....	51
<i>Практикум до теми 5.....</i>	<i>53</i>
РОЗДІЛ III. ТЕОРІЯ ПОВЕДІНКИ ВИРОБНИКА.....	56
Тема 6. Теорія виробництва.....	56
6.1. Виробництво та виробнича функція.....	56
6.2. Взаємозамінність ресурсів та оптимум виробника.....	59
6.3. Зміна масштабу виробництва в довгостроковому періоді.....	63
<i>Практикум до теми 6.....</i>	<i>65</i>

Тема 7. Виробництво та теорія витрат	68
7.1. Витрати виробництва.....	69
7.2. Доходи виробництва.....	71
7.3. Витрати фірми в короткостроковому періоді.....	71
7.4. Витрати фірми в довгостроковому періоді.....	74
7.5. Трансакційні витрати.....	76
<i>Практикум до теми 7</i>	77
РОЗДІЛ IV. ТЕОРІЯ РИНКОВИХ СТРУКТУР: РИНОК ТОВАРІВ	80
Тема 8. Ринок досконалої конкуренції	80
8.1. Основні риси ринку досконалої конкуренції.....	80
8.2. Особливості економічної стратегії фірми в короткостроковому періоді.....	81
8.3. Стратегія фірми в довгостроковому періоді. Переваги конкурентного ринку.....	83
<i>Практикум до теми 8</i>	86
Тема 9. Монопольний ринок	93
9.1. Характерні риси монополії.....	93
9.2. Визначення ціни та обсягів виробництва.....	95
9.3. Регулювання монополії.....	97
<i>Практикум до теми 9</i>	98
Тема 10. Олігополістичний ринок	100
10.1. Ознаки олігополії.....	100
10.2. Основні моделі олігополії.....	101
<i>Практикум до теми 10</i>	103
Тема 11. Ринок монополістичної конкуренції	105
11.1. Основні риси монополістичної конкуренції.....	105
11.2. Максимізація прибутку в умовах монополістичної конкуренції.....	106
11.3. Монополістична конкуренція та ефективність.....	109
<i>Практикум до теми 11</i>	113
РОЗДІЛ V. РИНКИ ФАКТОРІВ ВИРОБНИЦТВА	116
Тема 12. Утворення похідного попиту на ресурси	116
12.1. Теорія граничної продуктивності та попит на ресурси.....	116
12.2. Фактори, які впливають на зміни в попиті на ресурс.....	119
12.3. Оптимальне співвідношення ресурсів. Правила максимізації прибутку та мінімізації витрат.....	120
<i>Практикум до теми 12</i>	123

Тема 13. Ціноутворення на ринку ресурсів.....	127
13.1. Визначення заробітної плати.....	127
13.2. Економічна рента та механізм її формування.....	131
13.3. Позичковий відсоток як дохід на фактор капіталу.....	132
13.4. Підприємницький дохід та економічний прибуток.....	133
<i>Практикум до теми 13.....</i>	<i>135</i>
РОЗДІЛ VI. ЗАГАЛЬНА РІВНОВАГА.....	139
Тема 14. Загальна рівновага конкурентних ринків.....	139
14.1. Аналіз часткової та загальної рівноваги.....	139
14.2. Діаграма Еджворта.....	140
14.3. Ефективність виробництва.....	141
14.4. Обмін та ефективність розподілу.....	142
<i>Практикум до теми 14.....</i>	<i>145</i>
ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ.....	149
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ.....	152